

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN**

NGÔ THỊ CẨM LINH

**ẢNH HƯỞNG CỦA ĐÔ THỊ HÓA ĐẾN VIỆC LÀM
CỦA NÔNG DÂN TỈNH VĨNH PHÚC**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ NÔNG NGHIỆP

THÁI NGUYÊN - 2014

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN**

NGÔ THỊ CẨM LINH

**ẢNH HƯỞNG CỦA ĐÔ THỊ HÓA ĐẾN VIỆC LÀM
CỦA NÔNG DÂN TỈNH VĨNH PHÚC**

**Chuyên ngành: Kinh tế Nông nghiệp
Mã số: 62 62 01 15**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ NÔNG NGHIỆP

**Người hướng dẫn khoa học: 1. PGS.TS Trần Chí Thiện
2. PGS.TS Đỗ Anh Tài**

THÁI NGUYÊN - 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu do chính tôi thực hiện, số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận án này là trung thực và chưa được dùng để bảo vệ một học vị nào. Mọi nguồn số liệu và các thông tin trích dẫn trong luận án đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2014

Tác giả luận án

Ngô Thị Cẩm Linh

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận án này, tôi đã nhận được sự giúp đỡ nhiệt tình của các cơ quan, các cấp lãnh đạo và cá nhân. Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban Giám đốc Đại học Thái Nguyên, Ban đào tạo Sau Đại học, Ban Giám hiệu trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh, Phòng Quản lý Đào tạo Sau Đại học, các Thầy Cô giáo khoa Kinh tế thuộc trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong suốt quá trình nghiên cứu.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành và sâu sắc tới **PGS.TS. Trần Chí Thiện; PGS.TS. Đỗ Anh Tài** - Người đã trực tiếp hướng dẫn tôi trong suốt quá trình nghiên cứu và hoàn thành luận án.

Tôi xin gửi lời cảm ơn chân thành tới Ủy ban nhân dân tỉnh Vĩnh Phúc, Sở Lao động Thương binh và Xã hội Vĩnh Phúc, Sở NN&PTNT Vĩnh Phúc, Liên đoàn lao động tỉnh Vĩnh Phúc, Cục Thống kê tỉnh Vĩnh Phúc, Ban quản lý các Khu công nghiệp tỉnh Vĩnh Phúc, Ủy ban nhân dân huyện Bình Xuyên và các hộ nông dân, cán bộ, công nhân tại các doanh nghiệp tôi đã tiến hành trực tiếp điều tra.

Tôi xin chân thành cảm ơn Tập thể cán bộ, giáo viên trường Cao đẳng Kinh tế - Kỹ thuật Vĩnh Phúc - nơi tôi đang công tác đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong quá trình nghiên cứu.

Tôi xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ của gia đình, bạn bè, đồng nghiệp đã giúp đỡ tôi hoàn thành luận án!

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2014

Tác giả luận án

Ngô Thị Cẩm Linh

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	vii
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	viii
DANH MỤC CÁC ĐỒ THỊ, SƠ ĐỒ	x
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng, phạm vi nghiên cứu	3
4. Tổng quan về tình hình nghiên cứu có liên quan đến luận án	3
5. Tính mới và những đóng góp của đề tài	7
6. Kết cấu của luận án	8
Chương 1. CƠ SỞ KHOA HỌC VỀ ẢNH HƯỞNG CỦA ĐÔ THỊ HÓA ĐẾN VIỆC LÀM CỦA NÔNG DÂN	9
1.1. Một số vấn đề lý luận về đô thị, đô thị hóa.....	9
1.1.1. Khái niệm về đô thị, đô thị hóa.....	9
1.1.2. Đô thị hóa và vấn đề việc làm của nông dân.....	12
1.2. Lý luận về việc làm	18
1.2.1. Một số khái niệm cơ bản	18
1.2.2. Tạo việc làm	22
1.2.3. Một số mô hình lý thuyết tạo việc làm.....	30
1.3. Ảnh hưởng của đô thị hoá đến việc làm của nông dân	31
1.3.1. Những ảnh hưởng tích cực	31
1.3.2. Những ảnh hưởng tiêu cực	34

1.4. Những nhân tố ảnh hưởng đến việc làm của nông dân trong quá trình đô thị hoá	35
1.4.1. Những nhân tố thuộc về người lao động.....	35
1.4.2. Những nhân tố thuộc về người sử dụng lao động	38
1.4.3. Những nhân tố thuộc về Nhà nước	40
1.5. Kinh nghiệm giải quyết việc làm trong quá trình đô thị hóa	50
1.5.1. Trên thế giới	50
1.5.2. Ở Việt Nam	52
1.5.3. Bài học kinh nghiệm rút ra cho Vĩnh Phúc	54
Chương 2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	58
2.1. Phương pháp tiếp cận và khung phân tích	58
2.1.1. Phương pháp tiếp cận nghiên cứu ảnh hưởng của đô thị hóa đến việc làm của nông dân	58
2.1.2. Khung phân tích ảnh hưởng của của đô thị hóa đến việc làm của nông dân tỉnh Vĩnh Phúc	60
2.1.3. Câu hỏi nghiên cứu.....	62
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	62
2.2.1. Phương pháp chọn điểm nghiên cứu	62
2.2.2. Phương pháp thu thập thông tin	63
2.2.3. Phương pháp tổng hợp	67
2.2.4. Phương pháp phân tích thống kê.....	67
2.2.5. Phương pháp SWOT	70
2.2.6. Phương pháp đánh giá mức độ đô thị hoá theo phương pháp đa tiêu chí	72
2.2.7. Phương pháp dự báo cung - cầu lao động.....	76
2.3. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	77
2.3.1. Hệ thống chỉ tiêu đánh giá đô thị hoá	77
2.3.2. Hệ thống chỉ tiêu đánh giá việc làm.....	78
2.3.3. Hệ thống chỉ tiêu đánh giá ảnh hưởng của đô thị hoá đến việc làm	78

Chương 3. THỰC TRẠNG ẢNH HƯỞNG CỦA ĐÔ THỊ HÓA ĐẾN VIỆC LÀM CỦA NÔNG DÂN TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH VĨNH PHÚC.....	79
3.1. Đặc điểm về điều kiện tự nhiên, kinh tế xã hội	79
3.1.1. Điều kiện tự nhiên	79
3.1.2. Điều kiện kinh tế - xã hội	81
3.2. Thực trạng quá trình đô thị hóa ở tỉnh Vĩnh Phúc (trường hợp huyện Bình Xuyên)	86
3.2.1. Phân tích đô thị hóa theo phương pháp đa tiêu chí	86
3.2.2. Phân tích đô thị hoá theo tiêu chí diện tích đất phi nông nghiệp và lao động đô thị (phương pháp một tiêu chí)	91
3.3. Thực trạng việc làm của nông dân huyện Bình Xuyên dưới ảnh hưởng của đô thị hoá	92
3.3.1. Ảnh hưởng của quá trình đô thị hoá đến việc làm của nông dân huyện Bình Xuyên	92
3.3.2. Nông dân huyện Bình Xuyên tiếp cận cơ hội việc làm trong quá trình đô thị hóa.....	99
3.3.3. Mức độ ảnh hưởng của các nhân tố đến việc làm	118
3.3.4. Kết quả phân tích SWOT	119
3.3.5. Những mặt đạt được, hạn chế, bất cập, nguyên nhân và những vấn đề đặt ra trong tiếp cận cơ hội việc làm của nông dân huyện Bình Xuyên.....	124
Chương 4. QUAN ĐIỂM, ĐỊNH HƯỚNG VÀ NHỮNG GIẢI PHÁP CƠ BẢN GIẢI QUYẾT VIỆC LÀM CHO NÔNG DÂN TRONG QUÁ TRÌNH ĐÔ THỊ HÓA TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH VĨNH PHÚC ĐẾN NĂM 2020	127
4.1. Bối cảnh quốc tế và trong nước	127
4.1.1. Bối cảnh quốc tế	127
4.1.2. Bối cảnh trong nước	128
<i>Số hóa bởi Trung tâm Học liệu</i>	
http://www.lrc-tnu.edu.vn/	

4.2. Quan điểm, phương hướng, mục tiêu về giải quyết việc làm trong quá trình đô thị hoá	128
4.2.1. Quan điểm.....	128
4.2.2. Phương hướng.....	131
4.2.3. Mục tiêu	132
4.3. Dự báo cung cầu lao động.....	133
4.3.1. Dự báo cung lao động.....	133
4.3.2. Dự báo cầu lao động	133
4.3.3. Cân đối cung cầu lao động	133
4.4. Những giải pháp nhằm tạo điều kiện cho nông dân tỉnh Vĩnh Phúc tiếp cận cơ hội việc làm trong quá trình đô thị hoá.....	135
4.4.1. Nhóm giải pháp về chất lượng cung lao động.....	135
4.4.2. Nhóm các giải pháp về cầu lao động	142
4.4.3. Nhóm giải pháp về cơ chế chính sách hỗ trợ của Nhà nước	150
KẾT LUẬN	156
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH ĐÃ CÔNG BỐ LIÊN QUAN	
ĐẾN LUẬN ÁN	158
TÀI LIỆU THAM KHẢO	159
PHỤ LỤC	166

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

STT	Dạng viết tắt	Dạng đầy đủ
1	KTTT	Kinh tế thị trường
2	CNXH	Chủ nghĩa xã hội
3	ĐTH	Đô thị hóa
4	CNH - HĐH	Công nghiệp hóa - hiện đại hóa
5	CNH	Công nghiệp hóa
6	KCN	Khu công nghiệp
7	UBND	Ủy ban nhân dân
8	KT - XH	Kinh tế - xã hội
9	NXB	Nhà xuất bản
10	NN	Nông nghiệp
11	NN - CN - DV	Công nghiệp - nông nghiệp - dịch vụ
12	LLLĐ	Lực lượng lao động

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1.	Tổng hợp kết quả chọn mẫu nghiên cứu	66
Bảng 2.2.	Các biến số trong mô hình C - D phân tích ảnh hưởng của ĐTH đến việc làm.....	69
Bảng 2.3.	Điểm tối đa cho các tiêu chí, chỉ tiêu	73
Bảng 3.1.	Diện tích sử dụng đất tỉnh Vĩnh Phúc năm 2008, 2012	81
Bảng 3.2.	Chuyển dịch cơ cấu kinh tế giai đoạn 2000 - 2012	82
Bảng 3.3.	So sánh thu nhập bình quân đầu người và tăng trưởng kinh tế Vĩnh Phúc và cả nước.....	83
Bảng 3.4.	So sánh chuyển dịch cơ cấu kinh tế Vĩnh Phúc và cả nước	84
Bảng 3.5.	Dân số huyện Bình Xuyên giai đoạn 2000 - 2012	87
Bảng 3.6.	Lực lượng lao động phi NN huyện Bình Xuyên giai đoạn 2000 - 2012.....	87
Bảng 3.7.	Lực lượng lao động huyện Bình Xuyên giai đoạn 2000 - 2012.....	88
Bảng 3.8.	Diện tích đất huyện Bình Xuyên giai đoạn 2000 - 2012.....	88
Bảng 3.9.	Cơ cấu kinh tế huyện Bình Xuyên giai đoạn 2000 - 2012	89
Bảng 3.10.	Kết quả đánh giá các tiêu chí của huyện Bình Xuyên.....	89
Bảng 3.11.	Một số chỉ tiêu của huyện Bình Xuyên giai đoạn 2005 - 2012.....	91
Bảng 3.12.	Lao động trong các lĩnh vực của nông dân Bình Xuyên.....	92
Bảng 3.13.	Kết quả khảo sát lao động có việc làm của nông dân Bình Xuyên	93
Bảng 3.14.	Số việc làm được tạo ra giai đoạn 2005 - 2012.....	95
Bảng 3.15.	Khảo sát trình độ chuyên môn của lao động Bình Xuyên.....	96
Bảng 3.16.	Kết quả khảo sát lao động huyện Bình Xuyên năm 2011	98
Bảng 3.17.	Diện tích, cơ cấu các loại đất huyện Bình Xuyên năm 2005, 2012	99
Bảng 3.18.	Lực lượng lao động huyện Bình Xuyên giai đoạn 2000 - 2012.....	100
Bảng 3.19.	Dân số, lực lượng lao động huyện Bình Xuyên giai đoạn 2005 - 2012...	102
Bảng 3.20.	Lao động có việc làm ở khu vực nông thôn, thành thị năm 2011	103